

Teh dveh knjižic smo iz vsega srca veseli. G. Viktor Steska že več let vztrajno preiskuje našo umetnostno zgodovino, da dožene, kar je neznanega in nezanesljivega, ter popravi, kar je napačnega. Koliko dela je, preden se sestavi taka monografija, sluti tisti, kdor je že iskal zgodovinsko-umetnostnih podatkov, ker je iskal navadno — zastoj. Ta stroka je skoro še popolnoma neobdelana in ravno zato je delo g. Steska razveseljivo. Le z drobnim, vestnim zgodovinskim raziskavanjem pridemo kdaj do pregleda naše umetnosti.

G. Steska je izbral tiskane vire, razen teh še arhiv dež. vlade, župnijske matice itd., da poda kolikor mogoče zanesljivo življenjepismo obeh umetnikov. Pri Herrleinu se je omejil samo na življenjepisne podatke, pri Wolfu pa se je življenjepis skoro raztegnil v kulturno podobo. Želeti bi bilo še nekoliko estetskega vpogleda v delo in razvoj obeh umetnikov — toda to pride lahko pozneje. Zgodovinski temelj pa je s temi monografijami podan in za to gre hvala g. Stesku.

I. C.

Dr. Jos. Tomišek: **Antibarbarus**, I. Ljubljana 1910. Založil L. Schwentner. Natisnila Narodna tiskarna v Ljubljani. — (Konec.) — Poleg omenjenih poglavij obsega knjiga še nastopne tri: IV. poglavje obravnava pisavo krajevnih lastnih imen (str. 32—47), kjer pisatelj zahteva velike začetne črke pri imenih kakor: Novo Mesto, Škofja Loka, Polhov Gradec, Pod Pečjo itd. Ta nasvet je že naletel na odpor. L. Pintar dokazuje v zadnji številki Lj. Zvona, stran 736 sl., da je umestneje pisati tako: Novo mesto, Škofja loka, Polhov gradec itd., ker tvorita obe besedi le eno samo ime, čemur se ne da oporekati. Tomišek priporoča dalje veliko začetno pisavo tudi privednikom lastnih krajevnih imen, česar L. Pintar na omenjenem kraju ne zametuje. Veliko ni na tem, se li piše to z malimi ali z velikimi začetnicami!

V. poglavje obsega pisavo latinskih in grških imen v slovenščini. Pisatelj priporoča, da jih pišimo v tuji, to je v njih lastni podobi, kakor ravnamo tudi z imeni drugih narodov sploh. Da se je to vprašanje vnovič sprožilo, morajo biti dr. Tomišku hvaležni vsi, kateri imajo s staroklasičnimi imeni kaj opraviti. Koliko nepotrebne dela in truda si prihranimo, ako jim njih pravo pisavo pridržimo tudi v slovenščini. Res da se tak radikalni preobrat ne bo izvršil na en mah, ali treba mu je nadelavati pot, ki jo nastopajo že tudi drugod in so jo med Slovani izbrali bratje Čehi. Zlasti težko bo za nas, dokler se Hrvatje ne premaknejo iz mesta, ki je žal med večino Slovanov še vedno tako obzidan s kitajskim zidom, da bo češkemu zgledu težko priboriti posnemanja. Na najhujšo tezalnico tiščijo latinska in grška imena pač bratje Poljaki, ki jih kužijo s čisto poljsko fonetiko; tako n. pr. pišejo in rabijo: Alcybjades, Antjoch, Beocja, Cyzero, Darjusz (sz = š), Fajbuzs, Horacy ali Horacjusz, Ifigienja, Korneljusz, Liwjusz, Milcjades (!), Medja, Scypjon, Tacyt itd. To je višek pačenja! Slovenci do takih mej sicer nismo šli, ali popustiti kaže vsako pačenje tujih imen sploh in se oprijeti principa, kakor ga imajo Čehi in ga dr. Tomišek svetuje tudi nam. Z vsemi posameznostmi se morebiti ne bo vsak sprijaznil, — tudi meni ne ugajajo vse — ali princip je zdrav in zlasti za srednje šole tako potreben kakor ribi voda! Poglavitno vodilo naj bi

bilo: latinska in grška imena se pišejo in rabijo v lastni pisavi! Pridrži naj se vse v kolikor mogoče lastni obliki, tudi nominativ naj ostane tuj — izjema bi bila samo za končnico *-us*, ki naj bi se odpahovala (tako delajo mestoma tudi Poljaki). Pridržala naj bi se tudi končnica ostalih sklonov v tuji, t. j. pristni obliki, tu mislim na primere kakor Lahes, Laheta; Ceres, Cerere; Atlas, Atlanta itd. Izšolani bi pravilno rabo nominativa ter ostalih sklonov brez spotike in težave čuvali, drugim se pa ne more šteti v zlo, če bi prav ne znali ločiti takih drobnjav ter bi tvorili ostale sklone po nominativu. Pravilna uporaba se zahteva samo tam, kjer se da po pravici terjati, t. j. od šolanih, in pri teh se da princip brez težave izvajati! Zahteva dr. Tomiškova, naj bi grška imena sprejemali v grški in ne v dosedaj navadni latinski obliki, ne spada v ta okvir in je, dokler je vsaj Nemci ne izvedo do konca, za nas preradikalna!

Zadnje poglavje ima več krajših jezikovnih drobtin, izmed katerih so nekatere prav umestne. Opra-

† ZRAKOPLOVEC RUSJAN

vičen je migljaj damam, da se jim ni treba razlikovati s posebno končnico; zadostuje: gospa Abram, ni treba: gospa Abramova. Napačno je pa, kar navaja pisatelj v opravičenje izraza „gre se“. Edino prav je in bo ostalo: „za to gre“. Nerazumljivo se mi zdi, čemu se pisatelj zaletava v glagole *-irati*, ko je to tako umestna končnica in v vseh primerih izpeljava, med tem ko *-ovati* nima te prednosti!

Dr. Anton Breznik.

////

Hrvaška.

Knjige Matice Hrvatske za 1. 1910.

Dr. Franjo Bučar: **Povjest hrvatske protestantske književnosti**. To delo je važen prispevek tudi za zgodovino slovenske protestantske književnosti. Pisatelj je rabil deloma še ne popolnoma izrabljeni rokopisni material in še ne izčrpane vire. Poleg tiskanih del in razprav, kakor Kostrenčičevo delo in Elzejeve spise, je rabil tudi rokopisni material Elzejev in originalne akte, pisma in račune, ki se shranjujejo v Tübingenu.